

Кенгешле

Белгиленген ишлени кёбюсю ахырына жетегиле

КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** республиканын Правительствоосуна къаууму бла ишчи кенгеш бардырганды. Анда миллет проектлени бла кырал программаланы жашауда бардырууну чеклеринде кырууну эмда ремонт ишле кылай барганын аныктанды. Объектлени кёбюсю бла байламлы иш тири бардырылды. Казбек Кокоев аланы болжаллары сакъланыларына эмда качествога да дайым кез-кызык болуп турурга кереклигин эскерткенди, деп билдириледи. КъМР-ни Башчысыны МАХ-да энци каналында.

Аладан 20-сы жангы кыруулашылды. Сузуй алгачында, ала школалдыла, болычалдыла, маданият макемеледила, спорт объектедиле, жолдыла эмда инсанларыбызга керекли аражат болуладыла. Объектлени кёбюсю бла байламлы иш тири бардырылды. Казбек Кокоев аланы болжаллары сакъланыларына эмда качествога да дайым кез-кызык болуп турурга кереклигин эскерткенди, деп билдириледи. КъМР-ни Башчысыны МАХ-да энци каналында.

Терроризмге бла экстремизмге къажуу кюрешни амаллары сюзюлгендиле

КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** Республиканын Правительствоосуна къаууму бла дайым ишленген координация советни кезулю жыйыныуну бардырганды. Анда экстремизм, терроризм, радикализмни ишленинде жол берилеу бла байламлы болгъан кырал эмда муниципал-уреджендилагы ишчилерини профессионал усталыклары кетюрюню юсюнден сёз барганды.

Крочков, кырал властын толтуруу органдарыны эмда жер-жерги самоуправление органдары башчылары сёзлешкендиле. Андан сора да, ишлери социал сетельде терроризмни бла радикализмни ишленинде жол берилеу бла байламлы болгъан кырал эмда муниципал-уреджендилагы ишчилерини профессионал усталыклары кетюрюню юсюнден сёз барганды.

Актылабылык болмаганына этген неда аланы кытышылары бла этилген эмда акыбылык болмаганына къажуу болдурган аманлык ишлени жолларын кесуу жаны бла мадарланы эзеллеринде да сюзюлгендиле. Мында сёз бек алгъа информациялы технологиалары болушуклары бла этилген аманлыклары юслеринден барды.

Миллет проектлени жашауда бардыруу бла байламлы бузуктулуктаны ачыкылау, аланы алгачында болдуму жаны бла ишге жыйылында энци магына берилгенди. Жууалы ведомстволарга бу ишде контролонуу бла бирге ишлеуноу концендирирге буурулганды, деп билдириледи. КъМР-ни Башчысыны МАХ-да энци каналында.

Ырызыйлык

Байрамгъа халкъ тири къатышканды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** республиканын жамауатына Улуу Хорламын юсюн байрамлауга тири къатышыны ючюн жоюк ырызыйлык билдиргенди. «Улуу Хорламын 61-жылгыны аталгъан ишлени асламысы бошлгандыла. Республиканын битеу районларында бла шахарларында бардырылган къууанчлагы, эсеруу жыйылылауга, башха жумушлагы да 200 минден аслам адам къатышканды. Хорламын коюно, хар замандача, битеулык байрам болганды!»

Жигиттерибизни атлары унутулмазларына кертиси бла да таза жорекден кыйгыргынамынгыз ючюн баргыызга да сау болугуз дейлик. Байрам ишлени кырууу бла жорышканды, правдо низамны, адамларыбызны къоркъусуздукларын жалчынканды да энци ыспас этеме. Къабарты-Малкарын жамауатын, байрам конюнде бизни бла бирге болгъан къонакларын да Улуу Хорламын коюно бла энтта да бир кере алгышпаймы!» - деп жазганды Казбек Кокоев МАХ-да энци каналында.

Сый бериле

Казбек Кокоев ВГТРК-ны коллективини юбилей бла алгъышлаганды

Къабарты-Малкарын Республикада да филиалы ишлен турган Битеусой кырал теле- эмда радиобериуленни компаниясы - Россейни бек улуу информация медиа-холдинги кесини 35-жылгыны белгиледи. КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** ВГТРК-ны коллективини юбилей бла алгышлаганды. Аны юсюнден регион ончуосуну МАХ-да энци каналында билдириледи.

«ВГТРК-да ишленген бек бийик профессионаллагы бодшан саналмайдыла. Анда атлары битеу кыралга айтылгъан, намыслары жорюген журналистле, репортёрла, информация бла жалчынты иш бла байламлы тюрю-тюрю специалистле ишленгенлери кёрюп турабыз. Ала каналны мурдурун салгъаланы усталыкты теребин андан ары бет жарыкты бардырадыла, аны бла бирге, шындооу цифралы онланы уста хайрылап, халкъга халар билдириуню жангы амалларын кырайдыла. Битеусой кырал теле- эмда радиобериуленни компаниясы кырачууларын бла айттылау чуратын кырал эмда аны регионларыны айнулары бла байламлы магыналны аналитика, чыгармачылык жарыкларында эмда социал проектлери бла шагъырей этеди, жамауат бла байламлы эм кыймайты ишлени юслеринден билдиреди.

«ВГТРК-ны корреспондентлери энци аскер операция башлангъан биринчи конюнден окъуна анда болууму, аскерчилерини жигитликтерини юслеринден дайым халар билдиргенли турадыла. Урушун ал сатыларанда ишлери бардырадыла, кишиликтерин, патриот чыныгылуукларын да кёргозедиле.

«ВГТРК-ны корреспондентлери энци аскер операция башлангъан биринчи конюнден окъуна анда болууму, аскерчилерини жигитликтерини юслеринден дайым халар билдиргенли турадыла. Урушун ал сатыларанда ишлери бардырадыла, кишиликтерин, патриот чыныгылуукларын да кёргозедиле.

«ВГТРК-ны корреспондентлери энци аскер операция башлангъан биринчи конюнден окъуна анда болууму, аскерчилерини жигитликтерини юслеринден дайым халар билдиргенли турадыла. Урушун ал сатыларанда ишлери бардырадыла, кишиликтерин, патриот чыныгылуукларын да кёргозедиле.

«ВГТРК-ны корреспондентлери энци аскер операция башлангъан биринчи конюнден окъуна анда болууму, аскерчилерини жигитликтерини юслеринден дайым халар билдиргенли турадыла. Урушун ал сатыларанда ишлери бардырадыла, кишиликтерин, патриот чыныгылуукларын да кёргозедиле.

Себеплик

Жашуу журтланы араларында орамла тапландырыладыла

КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** Нальчикте жашуу журтланы араларында жоланы тапландырууну программасы къалай толтурулганына кыраганды. «Программа бизде быйыл жашауда бардырылып башланганды. Аны хайыры бла Александровкада, Стрелкада, Горныйде, Кенже бла Хасанин аялде жоланы 30 километрден асламын жангырттыга белгилейбиз.

Быйыл улуу ишчи бир жылны ичинде тындырып кюйр амал жокуду. Болсада аз-аздан жашуу журтланы араларында жолла сайдам да, къоркъусуз да болурча этерик биз. Алай баш автомобиль жоллаган жетени ауурлыкны азайтырга да къолу-буздан келликди!» - деп жазганды Казбек Кокоев МАХ-да энци каналында.

Билдириу

Былтырны бюджетине кыарарыкъдыла

2026 жылда 19 майда КъМР-ни Парламентинде «Къабарты-Малкарын Республикасыны 2025 жылда бюджетин толтурууну юсюнде» темага жамауат тынгылауу болуукъдыла.

Муниципал органола Къабарты-Малкарын Республикасыны Парламентини Бюджет, налогла эм финанс рынокла жаны бла комитетине иерге болуукъды: **360000, КъМР, Нальчик ш., Ленин аты орам, 55-чи мекеме.** Телефон номери: 8 (8662) 42-64-60.

Жазылуу-2026

Газетни сюноук окъуйдула

Тауенланы Рамазан бла Гелаланы Анжелика «Балкариян» фольклор-этнография кырал ансамблде тегседиле. Ала бир оюур да кырал, Хасанинда жашайдыла. Жангы тегсеуге ойренип, ызы бла ишлери юсюнде газетинде окусала уа, улуу заууктыкъ табайдыла. Республикага солугура келгенле, кесибизни адамларыла да газетни беттеринде «Балкариян» махтасала, ол алагла хычыуун кёрюнетенин да буюдурмайдыла Рамазан бла Анжелика.

«Заманны» — хар таулу юйюрге!

Хурметли жамауат! «Заман» миллетибизни жангыз газетиди. Ол халкыны кыралыгыны бир белгисиди. Аны беттеринде малкар халкыны моданиятыны, тарыхыны, биогонюу жашоууну, белгили адамларыны, жетишкенликлери эмда жасарларыны юсюнде басмалангъан материаланы сиз бир божда издонияда табалык тойюслө. Биогонюлде 2026 жылны экинчи жартыны жазылуу иш Россейни почта бериуленде бардырылды. Аны батасы **1130 см бля 82 капекди.** Олайла амалны хайрылана, издониябизга жазылабыз дегенле бу адресни <https://podpiska.pochta.ru/press/%0D%9F5893> очип, ол магыналны жумушун алай тамалогор болуукъдыла. Алайда да, жазылыгыз, биллек этизди кесигизни газетигизге. Мындан азы да ол сизни кертти шубукугуз, огурулу сёз нёгеригиз болур деп мынашобыз!

БИЗНИ ИНДЕКСИБИЗ – П5893

Тау эл

Озгарты Малкъарда мектепни жангыртардыла

Черек районда «Жаш тёлню эм сыйла» миллет проектни чеклеринде Озгарты Малкъарда Абайланы Мусост аты экинчи номерли школда тынгылы жангыртуу ишле бардырылдыла, деп билдиреди КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны МАХ-да каналы. Биогонюлде школда эски полданы бла ашкылыны къорбарып бошлгандыла. Мектепни башында жабылгъан эски къанжалларын кетерип, алгачында да алышып, жангыларын салып башлагандыла. Аны бла бирге суу бодшан баргъала, жылыу берген эм башха сантехника жаны бла системала да толгусулай алышындырылгандыла.

Айбатландыруу

Нальчик — жашил шахарлаган бири

Къабарты-Малкарыны ара шахры Нальчик Россейни ариу эм жашил да жерлеринен бириди. Аны ити кесек паркы, скверы, аллеялары эм башха жерлери да кёлдиле. Эгсе сала айтсакъ, 2019-2026 жылда Нальчикде 7 миң тэрэк орнатылганды. Ол санда быйыл 500-ге жуугуу къюшулганды. Саулай алып айтханда, Къабарты орамда койроч, жёге, жарты чапыраклы эми къызыл акъагъанчла, нарат, назлы тэрехле боддиле. Шогенцов аты орамда ёсюмлю каштанла, Шорс орамда уа къара къайында орнатылгандыла. Башха орамда бла ара паркта да къайыны, къырым нарат эм акъагъач салгъандыла. Мында арасында да къошакъ халда 700 тэрехчик

Салып жашиллендиричча мадар этилиди. Анга кере Кешоков, Матросов, Толстой, Киров аты эм Московская орамда — 600, ара солпу паркта да 200 жёге орнатылгандыла. МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Чыгармаларында — нарт жигитлени сыфатлары

3 бет

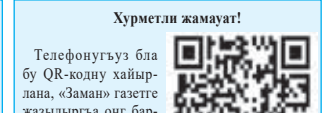
Патриот жырла, назмула, ариу алгъышла

4 бет

Хурметли жамауат! Энци «Заман» газетин МАХ-да кесини каналы барды. Сизни ары къошурууча чакъырабыз. https://max.ru/id725009184_gos4

Хурметли жамауат! Телефонугуз бла бу QR-кодну хайрылана, «Заман» газетте жазылырга онг барды. Алайда да, жазылыгыз, быйылгы жылда газет бла бирге болугуз!

Көрмөч Чыгармаларында — нарт жигиттени сыфаттары

Алгаракыда Черкескеде Сурат галереяда нарт эпоска жоралган көрмөч ачылып жатты. Ол КМР-чи Бля КМР-чи Суратчыларыны биргилеу эмда Кварачан Бьярваланы Майя атлы кыяра тарых-маданият эми табигыйт музей-заповеднигино кючлери бла кыураалганды.

Нартлагма атпаган биринчи кырууна жапы бла советини эми аны башчысы Жабелланы Лидияны башламчылыгы бла кыураалганы эки жыл бла жарым заман этпанди. Андан бери суратчыла тумалга эсе бурганларны кыймагандыла. Аны бла бирге кыурачуну, жаш телюно да тарыхчыла эсе ирлерини кызгагандыла. Бу проекти баш борчу да ол эди.

Экинчи көрмөчтө жыйырма эки художник, кып усталы кыурагач, эли беш чыгармага кыураганбы. Аны ачылуунда өслөшө, музалы заповеднигино таматасы Хасанланы Ханайды бу проекти жашауда бардырууда Жабелланы Лидияны кошулмуну улуу болганын айтып, аны эсе кыурачуну, дагында нарт эпос халкыбыз эсе ирлерини тарыхы, өмүрлүк байлыгы, жашуу жоругу да болуп келгенин чертепти.

КМР-чи Суратчыларыны биргилеу эмда таматасы Алтайны Жардан э экинчи көрмөчтө ишче биринчи ден эсе бийи даракта, тумалга бербес салынгандарын айырып айтканды. Журналист Саракуланы Асият, Кыабарты Малкырдан баргып кыурачуну алмакчыла, суратчы икустооу кыурачый-малкылар халкыда тууганды, көп заман болмоо эсе да, аны жашаууну улуу жерин алып, суратчыларыбыз бу жапы бла бийик усталыкыга жеткелгени белгилегенди.

Экинчи көрмөчкө кыурауга кып көч-кырау салгандарыны бери Данаханы Мусса болгонду. Ол көси жаңгы сурат ишере жетишкен эсе да, көрмөчкө ол жарашырууну белгисини шендоогу икустооуга келгенин айтыртып тийишлик. Көсине биринчи Мусса көрмөчкө эми республиканы да маданияттарына улуу маганысы болганын чертепти.

Кылодун уста Эздөланы Амин а буюнгоно амаланы хайыранганды. Бу көрмөчтө Хайыраны Мусуну кызыды Суратчы Тамбийланы Букан алм жашыбыз Жүрүбүланы Мухити улуу хурмет бла эгертип, ол художниктени нартланы суратчыны ишере келгендерини турганын айтканды. Эки көрмөчтө да жашауда заманга кыурачу улуу алмичи хурметине атпагандары да эсе салганды. Аны бла кылапмай,

Махити суратын да ишлегенди. Анга «Водоушеватели» деп атап, жалаңда бир өздө алимге улуу хурмет этпегин, сый бергенин, жоржырсылыгын эди да билдиргенди.

Тамбийланы Бурханы нарт Ерозмөчтө тумганын көргөзтөн көп сураты (триптих), «Алауан Гемуданы койретпегин» эм башкалары да нарт жигиттени галереясы байкылаңдырды.

Белгил жазычу, алим Толгурланы Зейтун кыурачый-малкылар халкы жашауга мифология көздөн кыураганды деп окималганды. Биз аны «Кыурачый суратчыларыны чыгармаларыны тарыхы артыксыз көрөбүз. Бу жапы бла берюно сыфаты суратчылагы эни илхам береди. Аны алайгычына да бу көрмөчкө тоношорго болушкы.

Кыурачый жигиттери (желмауз, бөрү, буга) уу бурун замангагы кыайтарды. Ала эпосданы, жомакданы, мифологияданы тошогенди деген соруу кыурачуну эсин аларды. Французданы Кабур да хайыранды берюно сыфаты бла. Маршанкуланы Руслананы «Бөрү сиңи. Жилка» дептени иши, кыурачый-малкылар халкы улуу торк дуняны бир көсөгү болуп, «кан бла кирген жан бла чыгар» дегенди, дайлы да тамарабызды тартип турганыбызны көргөздү. Аны буюла уу уста хайыранганды, ала бла «ойнаганын» да белгилердери.

Таушуналаны Кемалны графика чыгармаларына нарт эпосуну суратлауда эни жетишмге санаргы болушкы. Ала аны усталыгына сейир да, өспөс да этпедиреди. Ала китапка кылайт кап жарашырында деген оюмла да азыкылыгы бийдейди. Жашаудан замансы кеткен Умур Мижевни чыгармаларын көрүп да кыуанганбы. Сатананы, Сосуркуну сураттарында жарык торюноле эжибени кеслерине бурдады.

Малкылары суратчыла, колдондалган усталары ишери да тийиши жерин алгандыла. Хар замандан, Бачыланы

Баболаны Ифанды «Нарт Алуагун» деген иши.

кыуандырады. Ала, таматаланы кыураганды бары, бийик жетишмге жеткелери ий кыуум этпедирди. Сөзүчү, Эздөланы Амин Нальчицеде эни көрмөчкөндө аны икустооуну буюна чыгарганды усталыга өспөс этпегин унутпаганды. Боташланы Мухити улуу хурмет бла айтканды устасы Кипеланы Мустафаны оюсонден. Боташ улуу жаңгы ишлерини оюсонден айтканды у, ол «Ерозмөк бла Кызыл Фук» эм «Кыурачый» сураттарында буюнлары торлендирип, алай көсөне, нарт жигиттеге да кертичле кылагынын көрөбиз.

Дагыда Блимготланы Дадашны, Аджиланы Валентинаны, Батчаланы Зулфияны, Борлакыланы Мекери, Кыурачыланы Куланы эм башкалары чыгармалары бла да танышыр оң барды. Көрмөчкө атап, жаш художник, аниматорла Камилланы Рустам бла Аишат «Кыурашуды» деген мультпликацияны көргөзтөрдиле. Бу икустооу бизде тамырына барганына ушайды.

Быллай көрмөчкө, керти да, белгилени, нарт жигиттени сыфатлары бла халкыны көсине оюсонден сөзсөз халар айтканды. Суратчы икустооуну эничиле, кучо анадан — аңа тилманы берк болмады. Андан эни ол кан элд да башка миллеттени көлөчкөрүн да болгандары, нагыйты суратчы Юрий Каросову сөз алганы, кыурашыланы өспөс этпегин да.

Экинчи көн Сурат галереяда школчуга аккурчуга бардырп башлагандары да кыуандырганды. Сабийле нарт жигиттени келери бла көрсөле, ала эсперинде кыурачы, өспирлер кызгабыр деп ушанса, Школчугага эпосуну жигиттери кирген электорнт китп хазырланы, хайры улуу болгуну деп китапла жарашдырп. Мамайланы Фатима да бошдан айтамыз аны.

САРАКУЛАНЫ АСИЯТ.

«Миллет төрелерибизни, хазнабызны сакыларгыз итинебиз»

— Рауат, танышыр кесинги гээт октууларыбызга.
— Атам Огъары Басанданын, аням а келгениди — Алышаны Мусуну кызыды Кулеяга. Терт кыла болбады, менч юночюне. Тырынууда школун бошогандары, Кыабарты Малкыар юночюми эм права пийде октуганын, ызы бла Ставрополь кыурау университетини тарых бөлүмүн бошоганды.

— Уруну жолуну уу кыайда башлаганы?
— 2003 жылда Элбрус районун кравде музейине ишлеп башлаган эми. Анда фонду сакылачу, илму кыурачу, методист да болуп турганым.

— Кылай эгересе ол жылкы?
— Хау, кыыйн жыла эдиле — Тырынуудагы ыргакты биле, бусугатта Гий болган жерде музейчи жар не да теген эди. Кч ээл бар эди анда: кравец эдиле, жигитлеге апагач, юночюносу уа моллиб комбинатыны тарыхы бла байланы. Хаджиланы Раиса Заурбюковна эди таматасы. Арта Маданият ишере бергендерине, бар шатыбыз айдап бергенден да устасы. Анда жыйлыгы эдиле болгон анда болганын. Насыкы, буюнурагы оюнгөне табылгандыла. Жаңгыруу ишче көп кыыйн салган а Юрий Хабасовны Канчусу болганды — 3-чи школда суратчы, уруну дерелени да устасы. Анда жыйлыгы эдиле жанышын ол тапырдыгыны буюн да ырызлыкты бла айткыламын.

— Ол ишини жарата болуп эдиг, оюногу эсгергенге не?
— Жаралмай эдиргени ишлегендени, боткоода таматасы Раиса Заурбюковнаны, ишини да жаратып турганым. Бир оюрунка болганыбыз. Буюн да мен сабылгө акемге ойретпеме десем, аны өвлөргө эгерип, аланы кыайтара турмак. Алай жашауда жар не да биз оюнгөне болуп бармакты. Ишере кетерге тошгон эди. Андан сора бир кый жыл чаклы юристе хазырлаган колдерини филиалында тарыхдан дерс бергенем.

Буюн Нальчицеде ханайса. Кеси юночте уу Тырынуузу санакса. Оу неденди?
— Алышдан айтам, менч насыым тутканды. Онжети жылдыга ойор куураганым. Ити жерге тошогенме, тоо алды өтпөрдө да бөгөнчө болуп кылагын эдиле терт окуму. Кыайн атам — Салияны Магомат, аням — Гызыланы Сакнат. Ала бла алай иржи жаш турганын жыйрма бла иржи жылы, кызыма да тоо да ма алай насып тийем. Көп алапчыла, кыураха эдиле айтам. Кыурачуга киргенде,

Хунерлиле

Кыол усталык жапы бла халкыбызда кылайт бир хунерли адам болганын торлю-торлю көрмөчлөдө көрүп, санагат (ремесло) миллет хазнабызны элекплигине кыуанмагын жоксуу арабызда. Агъчдан, жондон, термиден, топуракдан... Ненча торлю сейир зат эдиле устал! Буюн, хар кимини тамырыбыз сейир эсе барганын эрттиги усталыкларыбызны жаңгыртуу жагы, маганыны атамла этпедирди.

Алай хунерли адамларыбызны араларында Темполаны Зейтуну кызы Селпаны Раузаты аты кент белгилди — ол этпегини кызыл көп көрмөчлөдө көрүрө болушкы, ала эрттеги белгилерибизни сакылайдыла, жаңгы журтланы жасайдыла.

Буюн ушамын ол уста кыулу кыз бла барды.

кыола барам ала техникага жаңгы затпа. Бир ненасон эти кирпозторге келтиргенимде, Аишат Юсуфова да ырыз болганды. Ол миллет төрөлөни, миллет хазаны сакыларгы союген адамды. Таулу сабийле окугач жан койганды. Ала ол мурат бла ийгенди мени.

— Ада табигыйт болупи хайырангандыла. Буюн ат?
— Табигыйт болупи онгмайдыла, затыны бомайдыла, туткундула. Андан аланы маганапары. Ма, сөз юноч, кыз терекни чапыркылардан, кылапынгыны көрө, мор, аксыи буюла этпедирди. Алам терекни кыурачурун — жашыл бую, жерк кыабукчдан — кызыл. Бусугатта буюла, хазыр болгачан жон да бардыла.

— Кылай тамгыла саласа?
— Миллет тамгаларыбызны ахырд торлендирип жоксуу. Ала вюкорден бери да келдиле: локум, мойкоз, юч чапырак, ай, көн, жулдус... Бизини оюуларыбыз, тенгештеринде, казакылыны бла торкюлөгенин тамгаларына ушайдыла. Айрымалыклары: бирлерини кыурачыла төбөргөдиле, бирлерини уу — жолу. Ол затпа терт ишледе да көрөндиле. Торк тарк кынолгага кыурачыла сыйочу-оюм. Ала алай көп затпа тобюйм.

— Кийини кылапыгыны, жукалыгы не бла байламы болганды?
— Не жерде жыйлыгыныкы көрө. Сөз юноч, кыурачын кийиз бек жука болганды, көн дегенде ол жалаңда жасауга хайыранганды. Кыабиргы кийи а, бичген, ала кийи эсе да, кыламы болды, ол жылуу тутаргы керекди.

— Ак-Сууну школдуна кийизге юйренгенге көлмөчлөдө?
— Буюн юноч сабийм барды. 4-ноч классны алгачыма бусугатта. Бирок кыурачулулу эси сору, ийнеме... Алай а, сейне этерге, кылайт уста кыулула бардыла ол гиче сабийчикини араларды Улуула атпалмазкыны этпедиле. Хар класс юч жылы ичиде юйрөндү. Жылдан эки жер өчтү барды. Анда көрүмөч этпегенди. Кийини торлю-торлю теректөдө этерге юй-

Ушакны МУСУКАЛАНЫ Сакнат бардырды.

Акк халатына Анга саусузларыны бюсюреулеринеге да багъылыгы

Көп болмай Ак-Сууда жашагачан Созайланы Ахуат, редакцияга сөйлөшүп, врач Толгурланы Аишаны оюсонден жазырыбызны тилейди.

«Мендан талай жыл алгач аням, кыыйн ауруп, болыңышта тошди. Анда анга Толгурланы Аишат багып башлайды. Ол аням терк окуна аггы оюно салган эм. Андан бери, кыайсыбыз ауруп кыыйналасыз да, болушкы излеп, аны алына барарыз. Алгаракыда уу баш мем, ауруп, жетел этил, этини кызганы да кетпей көп турды. Барыла да барды, ала айткан дарманланы да ичеди. Ахырында өлкөгө рак ауруу тийгенди дегендеринде, кылопарын бошпак, жашаудан тонололп кылаганын болады, ишден да кеттерге төбөрдиле.

Юлда сабийле, мен да анга: «Аиштага да бир бар, башка врачлагы да тобе, ала айтканы да эшит», — деп, аны тынчайтып турганыбыз. Көп врачлагы барганды. Барсы да болуп ауруну айта эдиле. Ахырында Долинске Пирогов аты орамда республикалы клиника-медисина-хирургия арада барды. Аишат анда ишлейди. Ма анда аны, бизни да насыблыгы тутды. Жашауга ышынуулу берген, жетелин, башка врачча салган диагнозу да нтерген Толгурланы Хасаны кызы Аишат болганды. Жашауу ахыр сагачтарына ишлеп анга Алауардан кысып, саулык да тилеп туруксыма», — дейди Ахуат.

Аны тилеги бла Аишат бла тобөшөмө. Ол жаш сапы келген врач болуп деп алай оңууп турганма. Болсада, кабинетте киргенимди, стоп артында осийоюлмо, жарык белти тийириу керем. Ол, брөт кобул, магна шентилеки көрпөтө: «Отпугруу, тынгыламы, не затгыры кыыйнайд», — деп соруу башлайды. Мен жумушум айтама. Кыатына да кыоймады. «Менден эсе иги, эрттеден бери ишлеген врачча бардыла, аланы юспериди жазып ызы», — деп, кыла болды. Болсада аз-аздан биз ушактыга кирмешпе.

Аишат сабийлигинден окуна Нальчицеде жашаганды. «Кыш уюсында неч көрөс, учканды аны этер» деген беш затпа таулуда. Толгурланы юйрөндөгө ишини сөөргө, аны тынгыла тамаларга, кылаңдагыла не заманда да, кылайт болууда да хурмет эте, болушкыга келгире юйреткенди. Бам, кызыны врач болуп мураты да андан башланган болуп эди.

Милеттени бошогандан сора, Аишат Кыабарты-Малкыар кыурау университетини медицина факультетине киреди. Анда буюркеге багынуу сайлады. «Бир ауру да ий тойюло, алай неврология уу бек кыыйнагандан бирини дермине келеди. Мен медицинада ол жаңын да аны юноч сайгаганым. Буюркекери ауруу азыла багычсан да тын тойюло», — дейди врач.

Окууну бошар заманга уу Аишат медицина аны жашуу халы болганына тошоенди. — Юйорюм мени таянганымды, имхамлууду. Баш иши, эки жаш, кыда да бардыла. Ала бары да бийик билим алганды. Кызы бла жашалдан бири тит докторланыла, башка жаш а предпринимательге бла керешеди. Аланы хар бирини да сайлауларына ырызам. Мени окумула, хар адам да жоруги жагында усталыгыны билгени, ишин тынгыла тамаларга эмде кесини жолу бла барырга керекди», — дейди Аишат.

Биринчи ишлеп башлаган жери уу Аишатчы Нальчицеде бирини номерли клиника болыңында терк болушкы бергени бригада эди. Ол жылда анга билимин, усталыгын да өдюркөргө улуу себеттик этпедирди. Анда ишлей, ауруну тоо тохашдыруу, терк амал табыу эмда не кыыйн болуудан да чыга болуу керек болардыла.

Андан сора уу Аишат шахар болыңында саусузланы алган бөлүмдө ишлегенди. Бир жылдан ол багынуу учурегинде врач-

Окутуу

Билгенин кыатынга билмеген жокк

Бошйиланы Асият.

Башйиланы Асият гичтегилден окуткан устас болуруга итингенди. Буюнчюнде Асият Мухадидновна Кышхатауу мектебинде математика дерсле береди. Мында ишлеген оңар жылы ичинде билимин өдюрдөгөнлөй, окуучу-

— Юйор тамата, Тахир, Тырынуудада комбинатда ишлеп турганды. Буюнчюнеси иши бла керешеди. Дейла алай университетте менежерге, арта уу, мени мурасты топура, медициналык дөкүшере окууганды. Алай бир-теме ишлеп турганды 15-чи школда. «Атын кылушкыла» коужоку ишини бардырп. Бусугатта анда директору кенгешчиси. Ахмат да эни агро-университетти студентти, атасыны жаңында сөөледи.

— Ада не уюнуур барды?
— Кийи этпү сангыны оюсонден билим берген зат жокк орунундамы. Кийиз ийгенди, аны торкюлөгөндө башпак, бизини накышларыбыз да болган китап чыгарырга сюеме, сабийлени юйреткенде хайырларына.

— Юйор тамата, Тахир, Тырынуудада комбинатда ишлеп турганды. Буюнчюнеси иши бла керешеди. Дейла алай университетте менежерге, арта уу, мени мурасты топура, медициналык дөкүшере окууганды. Алай бир-теме ишлеп турганды 15-чи школда. «Атын кылушкыла» коужоку ишини бардырп. Бусугатта анда директору кенгешчиси. Ахмат да эни агро-университетти студентти, атасыны жаңында сөөледи.

— Ада не уюнуур барды?
— Кийи этпү сангыны оюсонден билим берген зат жокк орунундамы. Кийиз ийгенди, аны торкюлөгөндө башпак, бизини накышларыбыз да болган китап чыгарырга сюеме, сабийлени юйреткенде хайырларына.

Ушакны МУСУКАЛАНЫ Сакнат бардырды.

Төрөлөт болганды.

Көпю билгире, саусулгагы ботонда тынгы болушкы этерге оюно кызы 1991 жылда ишин республикалы болыңында реавилитация бөлүмүндө бардырп башлайды. Бусугатта уу, айтканыбызча, республикалы клиника-медисина-хирургия арада ишлейди. Медицинада кырык жылдан артык заманын ишлей, Аишат ий көсөк сынуу жыйлышырганды, көлөгө билгени, усталыгы бла да болушканды.

Болсада биринчи ишче конерни а унуталмады. Сөзсөз, ала кыайгыты, гурушталы эдиле. Эонде көп кыыйн, кыуачи сагылта да кылагандыла. Сузуаладан бери да аны эсинден кетпейди. «Аз-маз жетелчип тийип, ити көсөкте дери келмей кыыйнайд. Не этпеге билмейме», — деп тарытып келди жашуу тишери. Ол «жөтөлгөчүн» артык эсе бурмаганды, ол а кыыйн ауруу а айланганды. Алыка улуу сынуу да болган жаш доктор аны аггы юноче салып юноч, көп көчөлени жедүүсү этпедиргенди, көп китапканы, журналды окуу чыккыганды. Аны өлкөндөн кыураалмагач эсе да, жашууну беш-алты жылга уу оздурган эди.

— Ир-бирге, келип: «Терк окуна арып кыайламы, санарым тошошорго, бир затты а аурумайды, не болганын а анылаптаммады», — дейди. Агага кыайр, заманарын ити да оздургандарына жарысыла. Алай этил затпадан чыгадыла улуу палхала, аны себетини врачча барыбыз да: «Зриммегиз, жын сангыгы кыурагачан озгандан сора, полимиклиникага барып, саугуугузу ууну тиндиргиз, замандан ачылынганды ауруу жолугачан ити да тынды», — деп эсерттергени турба», — дейди врач.

Көп жылланы медицинада жетишилми ишлеп келгени, усталыгы, төрөн билими, сайгаган ишине жоруги бла бирлети юноч Толгурланы Аишат КМР-ини Правительствону РМ-чи эмда КМР-ини Саулык сакылау министрстволарыны сыйлы грамоталары бла белгилегенди.

Бургисине ишлегенде аны адамлыкты шартлары, билими, усталыгы юноч да намысансып көрдүгүди. Алай анга саусузларыны бюсюреулерини ырызлыклары неден да багылыны.

Аны сайлаган усталыгыны жолу — медицинага кылуучу этил, саулык саклауу аныгытуга кылуучу келгенине ююшючю кыурады. Башда айтылган шартта уу жигитини айрымалы да, иштен да эдиле.

ХОПАЛАНЫ Марият.

Темуклоны Анжелика.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алия алганды.

